

Zaaknummer : 01159698
Ons Kenmerk : ODH1644768
Datum : 24-04-2026

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 8 januari 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Stichting Lucas Onderwijs. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de gierzwaluw (*Apus apus*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloop- en bouwwerkzaamheden en na-isolatie aan de Amalia van Solmsstraat 155 tot en met 157 te Den Haag. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2026 tot en met 1 oktober 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Stichting Lucas Onderwijs;
- II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- IV. dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf 1 augustus 2026 tot en met 1 oktober 2029.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

- Appendix I: Locaties aangetroffen verblijfplaatsen
- Appendix II: Locaties tijdelijke en permanente voorzieningen
- Appendix III: Locaties permanente voorzieningen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan' van 7 januari 2026, in Toelichting aanvullende vragen, 17 maart 2026, in 'V3 _ A5420_260312_TO-03-00 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026 en in 'V3 _ A5420_260312_TO-03-01 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026.
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
 - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

(her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
- a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
 - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- a. voor tijdelijke voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen; en
 - b. voor permanente voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Soortspecifieke voorschriften

10. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en –indien nodig –op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van aanwezige soorten dient te worden voorkomen.

Gewone dwergvleermuis

11. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- a. het ongeschikt maken mag pas uitgevoerd worden nadat de tijdelijke voorzieningen gerealiseerd zijn en de gewenningsperiode voor de gewone dwergvleermuis in acht is genomen. Dit betreft drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - b. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - c. de bebouwing dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden door exclusion flaps te plaatsen op alle openingen;
 - d. indien de openingen, zoals genoemd onder sub b, van een gevel intern met elkaar in verbinding staan, is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast
 - e. het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim, is niet toegestaan;
 - f. de maatregelen waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan vier dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 7 graden en droog is met een windkracht van maximaal 4 Bft;

- g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten;
- h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub d en e dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober;
- i. na het controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.

12. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
- b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen; en;
- c. indien de openingen, zoals genoemd onder sub b, van een gevel intern met elkaar in verbinding staan, is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast
- d. de tijdelijke voorzieningen mogen verwijderd worden:
 - i) onder ecologische begeleiding; en
 - ii) buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en functie zoals hierboven genoemd; en
 - iii) wanneer de voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in voorschrift 11.

Gierzwaluw

13. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de gierzwaluw. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd in de periode van september tot en met maart. Dit is buiten de kwetsbare broedperiode van de gierzwaluw. De werkzaamheden dienen binnen 7 maanden na het ongeschikt maken aan te vangen;
- b. in aanvulling op sub a geldt, dat indien sprake is van late vervolglegels in september, met het ongeschikt maken gewacht dient te worden totdat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer in gebruik is;
- c. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de dakpannen, het plaatsen van borstels of het renoveren van bebouwing wanneer de gierzwaluw niet in Nederland is;
- d. maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige om de aanwezigheid van gierzwaluwen in het plangebied uit te sluiten;
- e. na het bovenstaande controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.

14. Voordat de gierzwaluw terugkeert in Nederland, dienen in aanvulling op de voorzieningen in de permanente situatie drie gierzwaluwvoorzieningen van het type 'NK GZ 10 Gierzwaluw gevelnestkast' (Vivara Pro) te worden gerealiseerd. Deze voorzieningen dienen te voldoen aan de eisen die worden omschreven in het meest actuele Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12). Dit houdt onder andere in dat deze voorzieningen niet verwijderd worden als de permanente voorzieningen functioneel zijn maar zo lang mogelijk functioneel beschikbaar blijven voor de gierzwaluw.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheidstermijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 8 januari 2026 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag is ingediend namens Stichting Lucas Onderwijs. De aanvraag betreft sloop- en bouwwerkzaamheden en na-isolatie aan de Amalia van Solmsstraat 155 tot en met 157 met DSO-nummer 20260108 01142. De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 oktober 2026 en duren naar verwachting tot uiterlijk 1 oktober 2028. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 augustus 2026 tot en met 1 oktober 2029.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Het verzoek, DSO, verzoeknummer: 20260108 01142 000, 8 januari 2026 (ODH1633150);
- Eco-effectscan, Aqua-Terra Nova B.V., Rapportnummer: 24195/AQT301aFF/SRB, 11 september 2024 (ODH1633141);
- Soortgericht onderzoek huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen, Aqua-Terra Nova B.V., Rapportnummer: 24195/AQT302aFF/KH, 27 oktober 2025 (ODH1633146);
- Activiteitenplan Amalia van Solmsstraat 155-157 te Den Haag, Aqua-Terra Nova B.V., Rapportnummer: 24195/AQT303FF/SRB, 7 januari 2026 (ODH1633138);
- Toelichting aanvullende vragen, 17 maart 2026, (ODH1706243);
- V3 _ A5420_260312_TO-03-00 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026 (ODH1706254);
- V3 _ A5420_260312_TO-03-01 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026 (ODH1706252);
- Maatwerkadvies - Amalia van Solmsstraat 157 s-Gravenhage - EP-Scan, 17 maart 2026 (ODH1706256);
- Het verzoek, DSO, verzoeknummer: 20260108 01142 001, 17 maart 2026 (ODH1706260);
- 001-R-719135-OV-001.pdf, 17 maart 2026 (ODH170648);
- Energiescan Basisschool Liduina, DGMR Bouw B.V, Rapportnummer: B.2019.0987.70.R001, 3 oktober 2025 (ODH1706241);
- DP6 - TE Raamovereenkomst Lucas Onderwijs, DGMR Bouw B.V, Rapportnummer: B.2019.0987.70.R001, 3 oktober 2025 (ODH1706241).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgeving van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 12 januari 2026 met zes weken verlengd.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is de procedure op 17 februari 2026 opgeschort en is verzocht de ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 12 maart 2026 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen en is de procedure hervat.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soorten.

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gierzwaluw, dit is een van nature in Nederland in het wild levende vogel welke beschermd is op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de gierzwaluw.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis, dit is een van nature in Nederland in het wild levend dier van een soort genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Op grond van artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Stichting Lucas Onderwijs is voornemens om werkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan de Amalia van Solmsstraat 155 tot en met 157 te Den Haag. De voorgenomen werkzaamheden hebben betrekking op:

- De sloop van het noordelijke gedeelte van de Liduina basisschool en de nieuwbouw van een vrijstaande gymzaal, nummer 155
- De sloop van het gebouw nummer 155k en de uitbreiding van vier bouwlagen
- De sloop van een bouwlaag op de bovenste etage van de achtergevel van gebouw nummer 157
- De na-isolatie aan de voorgevel, zijmuren en de kap van nummer 157.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2024 is een quickscanonderzoek uitgevoerd. In 2025 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocumenten gierzwaluw (2023) en het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis voldoende in kaart zijn gebracht.

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied is een nestplaats van de gierzwaluw vastgesteld. Deze bevindt zich in een gat onder de dakgoot aan de westzijde van het hoogste gedeelte van Amalia van Solmsstraat 157. De exacte locatie is weergegeven in appendix I. Met de geplande werkzaamheden gaat deze nestplaats verloren. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied is een paarverblijfplaats met drie in/uitvliegende individuen vastgesteld. Deze bevindt zich in een opening achter de hemelwaterafvoer van het grotere en oudere pand in de oostgevel van Amalia van Solmsstraat 157. De exacte locatie is weergegeven in appendix I. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is bekend dat deze in milde winters door één of enkele individuen gebruikt kunnen worden als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl, en artikel 8.74l, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

De belangen van de voorgenomen werkzaamheden zijn in de aanvraag toegelicht in de documenten 'Activiteitenplan Amalia van Solmsstraat 155-157 te Den Haag, 7 januari 2026 (ODH1633138)', Toelichting aanvullende vragen, 17 maart 2026, (ODH1706243)' en ter onderbouwing zijn bij de aanvraag de volgende documenten aangeleverd: 'Maatwerkadvies - Amalia van Solmsstraat 157 s-Gravenhage - EP-Scan, 17 maart 2026 (ODH1706256)', '01-24DMV250FTP4BU.pdf, 17 maart 2026 (ODH170645)', '001-R-719135-OV-001.pdf, 17 maart 2026 (ODH170648)', '001-B20190~1.PDF, 17 maart 2026 (ODH170650)'.

Samengevat gaat het om het volgende: De huidige omvang van basisschool De Liduina is onvoldoende en het gebouw voldoet niet meer aan de eisen die worden gesteld aan een acceptabel binnenklimaat. Een slecht binnenklimaat kan leiden tot gezondheidsklachten, zoals branderige ogen, hoofdpijn, verkoudheid, geïrriteerde slijmvliezen van neus of mond en een benauwd gevoel.

De school beschikt momenteel niet over een mechanisch ventilatiesysteem; ventilatie vindt plaats via te openen ramen en enkele ventilatieroosters. In de nieuwe situatie wordt het gebouw voorzien van WTW-ventilatie, luchtwarmtepompen en PV-panelen. Na oplossing van de netcongestie wordt het gebouw volledig gasloos. Het bestaande gebouw wordt waar mogelijk verduurzaamd door verbetering van de isolatiewaarden. Hiermee wordt voldaan aan Frisse Scholen klasse B voor de thema's luchtverversing en temperatuur en klasse C voor de overige thema's.

Uit funderingsonderzoek is gebleken dat de houten funderingspalen in slechte staat verkeren, waardoor verzakking optreedt. Daarom wordt de fundering hersteld en wordt op de begane grond een geïsoleerde renovatievloer toegepast.

Vanwege de cultuurhistorische waarde van het gebouw zijn de mogelijkheden tot aanpassing beperkt. Nieuwbouw op de locatie aan de Amalia van Solmsstraat biedt wél voldoende ruimte voor het aantal leerlingen en maakt het mogelijk te voldoen aan zowel het onderwijsconcept als de eisen voor een gezond binnenklimaat.

Bovendien stelt deze nieuwbouw Lucas Onderwijs in staat te voldoen aan de duurzaamheidsopgave voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG). Door te bouwen volgens de BENG-principes wordt het energieverbruik geminimaliseerd en wordt de benodigde energie opgewekt uit duurzame bronnen. Bij maximale bezetting kan mogelijk zelfs worden voldaan aan de ENG-eisen. Met name bij een toekomstige uitbreiding kan het beschikbare dakvlak efficiënter worden benut. In de huidige situatie is het energielabel G, naast de verduurzaming gaat het naar A++.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Stichting Lucas Onderwijs heeft het voornemen sloop- en bouwwerkzaamheden en na-isolatie uit te voeren aan de Liduina basisschool en de kinderopvang 2Samen. Echter bij deze werkzaamheden gaan verblijf- en nestplaatsen van vleermuizen en gierzwaluwen verloren. In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van sloop- en renovatiewerkzaamheden.

Inrichting en werkzaamheden

Het uitvoeren van de werkzaamheden op een alternatieve locatie is niet mogelijk. Het handhaven van de huidige situatie vormt geen haalbaar alternatief, aangezien de bestaande basisschool onvoldoende capaciteit heeft. Voorts is het gebouw verouderd, niet energiezuinig en voldoet het niet aan de geldende eisen voor het binnenklimaat, waardoor de risico's op gezondheidsklachten onverminderd blijven bestaan. Renovatie van het te slopen bouwdeel is geen reëel alternatief. Door de latere aanbouw van 2Samen (Amalia van Solmsstraat 155K) ontbreekt een adequate logistieke aansluiting met het hoofdgebouw. Bovendien is de beschikbare ruimte op de locatie onvoldoende om het volledige ruimtprogramma voor de nieuwbouw te realiseren indien de gymzaal en de kinderopvang op hun huidige positie worden gehandhaafd. Bovendien zouden de aangetroffen nest/verblijfplaatsen met deze alternatieve werkwijze eveneens verloren gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare periode(n) van de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Den Haag. Als gevolg van de werkzaamheden gaat een nest van de gierzwaluw verloren.

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Den Haag. Als gevolg van de werkzaamheden gaat een paarverblijfplaats met mogelijk milde winterfunctie, van de gewone dwergvleermuis verloren. De aangetroffen verblijfplaats in het plangebied maakt onderdeel uit van een groter netwerk aan verblijfplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de lokale populatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden.

Maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Amalia van Solmsstraat 155-157 te Den Haag, 7 januari 2026 (ODH1633138)', in 'Toelichting aanvullende vragen, 17 maart 2026 (ODH1706243)', in 'V3 _ A5420_260312_TO-03-00 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026 (ODH1706254)' en in 'V3 _ A5420_260312_TO-03-01 – Gevelaanzichten, 17 maart 2026 (ODH1706252)'.

De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij voldoende. Hieronder lichten wij dit toe. In deze beschikking zijn verder algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaat een nest van de gierzwaluw verloren. De werkzaamheden in het plangebied, welke zich binnen de invloedssfeer van het aanwezige nest bevinden, dienen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. In deze periode is de gierzwaluw niet in Nederland aanwezig waardoor zo min mogelijk sprake is van verstoring van de soort gedurende de werkzaamheden. In sommige gevallen kan sprake zijn van late legsels, bijvoorbeeld bij goede weersomstandigheden. In dit geval zijn gierzwaluwen langer in Nederland. De ecologische deskundige dient vast te stellen dat de nestplaatsen werkelijk zijn verlaten.

Voor het begin van het broedseizoen (15 april 2026) worden drie nestkasten van het type 'NK GZ 10 Gierzwaluw gevelnestkast' (Vivara Pro) gerealiseerd aan de noordwestelijke achtergevel van het gebouw Schenklade 122 op ca 100 meter afstand van het nest. De exacte locatie is weergegeven in appendix II. Deze nestkasten moeten permanent zijn omdat de originele nestplaats verloren gaat. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften (zie voorschrift 14). In de permanente situatie worden vier ingebouwde gierzwaluwkasten van het type 'GZP2' (Unitura) gerealiseerd. Twee inbouwkasten worden zowel aan de voorgevel als aan de achtergevel van het gebouw geplaatst. De exacte locaties zijn weergegeven in appendix III. Een inbouwkast aan de achtergevel bevindt zich nagenoeg op dezelfde locatie als het oorspronkelijke nest. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare broedperiode worden het nest ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat gierzwaluwen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door de nestopening te dichten met vulschuim onder begeleiding van een ecooloog. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige om het plangebied vrij te kunnen geven voor de werkzaamheden.

De gierzwaluw is zeer honkvast, dat wil zeggen dat een individu elk jaar terugkeert naar exact dezelfde broedlocatie. Zelfs als deze verloren is gegaan of ongeschikt is gemaakt. De gierzwaluw heeft vaak een langere tijd nodig om te wennen aan alternatieve voorzieningen. Hierdoor kan de bezettingsgraad van alternatieve voorzieningen erg laag blijven bij onvoldoende maatregelen. Door het realiseren van een veelvoud aan geschikte alternatieve voorzieningen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 wordt de kans op ingebruikname vergroot. Het is van belang dat de alternatieve voorzieningen vindbaar zijn. Om de kans zo groot mogelijk te maken dat de voorzieningen in gebruik worden genomen worden maatregelen getroffen.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaat een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren. Tussen 15 april en 1 juli 2026 worden vier tijdelijke vleermuiskasten van het type 'Mark 1-laags' (Bats & Birds BV) gerealiseerd aan de zuidwestelijke zijgevel van het gebouw Schenklade 122 (Appendix II). In de permanente situatie worden vier vleermuiskasten VMPM1 (Unitura) ingebouwd in de gevels van de voorkant en de achterkant van het schoolgebouw (Appendix III). In de directe omgeving van de huidige paarverblijfplaats bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. Dit betekent dat de gebouwen worden ongeschikt gemaakt tussen 1 september

en 1 oktober 2026 door exclusion flaps, vulschuim en weringsborstels te plaatsen. De exclusion flaps waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 7 Celsius, een windkracht van maximaal 4 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober.

Aangezien de exacte invliegopening niet van het aangetroffen verblijfplaats bekend is, en ook vanwege het verhuisgedrag van vlemuizen binnen gevel(s) en gebouwen, dienen de gehele gevels van het gebouw ongeschikt gemaakt te worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Er wordt expliciet geen gebruik gemaakt van netten, folie of purschuim. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijn uit het meest recent Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De tijdelijke voorzieningen mogen pas worden verwijderd nadat de permanente voorzieningen functioneel zijn. De permanente voorzieningen voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn pas functioneel na een gewenningsperiode van drie maanden. Hierbij tellen enkel de maanden april tot en met oktober. Indien de tijdelijke voorzieningen in gebruik zijn mogen deze pas verwijderd worden buiten de kwetsbare periode, nadat de gewentijd voor de permanente voorzieningen is verstreken en nadat er door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorzieningen uit vrije wil zijn verlaten.

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij ook onderzocht of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. In de omgeving van het plangebied gelden een aantal ontheffingen en omgevingsvergunningen, die betrekking hebben op dezelfde lokale populatie van de gewone dwergvleermuis. Het gaat om de volgende beschikkingen:

- ODH1402766, Prinses Beatrixlaan 23: Verlenging van zaaknummer 00591030 (ODH-2021-00025870) verstrekt op 20 juli 2021, verlengt op 30 mei 2025 tot 31 december 2032. Werkzaamheden zijn nog niet gestart. Er zijn twee zomerverblijfplaatsen, een paarverblijfplaats en twee winterverblijfplaatsen van elk tien individuen aangetroffen. Er zijn tien tijdelijke vlemuiskasten van het type Vivara Pro VK WS 02 en twee van het type Vivara Pro VK SK 03 opgehangen. Er zullen na de werkzaamheden twaalf sets inbouwkasten van het type Vivara Pro IBVL 01 + IBVL 02 worden ingebouwd. De verblijfplaatsen bevinden zich op 280 meter afstand van het plangebied.
- ODH594928, Juliana van Stolberglaan 1: Er zijn twee zomer- en één paarverblijfplaats aangetroffen. Er zijn twaalf tijdelijke vlemuiskasten van het type Vivara Pro VK WS 10 opgehangen en er zullen twaalf vlemuiskasten van het type Vivara Pro IB VL 06 als permanente compensatie ingebouwd worden. Deze vergunning is op 24 mei 2023 ingegaan en loopt tot 20 september 2027. De werkzaamheden zijn nog niet afgerond. De verblijfplaatsen bevinden zich op 350 meter afstand van het plangebied.
- ODH983243, Anna van Hannoverstraat 4: Er zijn 25 zomer- en 14 paarverblijfplaatsen en een massawinterverblijfplaats van tenminste 40 individuen aangetroffen. Er zijn 136 tijdelijke vlemuiskasten van het type VK WS 09 van Vivara Pro en vier tijdelijke vlemuiskasten van het type VK SK 01 van Vivara Pro opgehangen. In de permanente situatie worden in totaal 160 geschakelde inbouwvoorzieningen van het type VMPM1 van Unitura geschakeld met VMPM1u van Unitura gerealiseerd binnen het plangebied.

Voor de massawinterverblijven worden vier inbouwvoorzieningen van het type VMPW1 van Unitura gerealiseerd en de spouw wordt op 134,4 m² beschikbaar. Deze vergunning is op 15 mei 2025 ingegaan en loopt tot 1 april 2032. De werkzaamheden zijn nog niet afgerond. De verblijfplaatsen bevinden zich op 160 meter afstand van het plangebied.

Gelet op de compenserende maatregelen van deze al verleende beschikkingen op lokaal niveau is geen sprake van negatieve cumulatieve effecten op de staat van instandhouding van dezelfde lokale populatie.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis, op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf 1 augustus 2026 tot en is geldig tot met 1 oktober 2029.

Appendix I Overzicht van alle aangetroffen nest- en verblijfplaatsen ten opzichte van het plangebied.

Figuur 1: Overzicht van het plangebied en de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen.

Appendix II locaties tijdelijk voorzieningen vlermuizen en permanente voorzieningen gierzwaluw.

Figuur 2: Locaties tijdelijke voorzieningen vlermuizen (rood) en permanente voorzieningen gierzwaluw (geel) aan Schenkkade 122 te Den Haag.

Appendix III locaties permanente voorzieningen vlermuizen en gierwaluw.

Figuur 3: Locaties permanente voorzieningen aan de voorgevel van het gebouw (gierzwaluw: de twee rode cirkels links; gewone dwergvleermuis: rode cirkel rechts).

Figuur 4: Locaties permanente voorzieningen aan de achtergevel van het gebouw (gierzwaluw: de twee rode cirkels rechts; gewone dwergvleermuis: rode cirkel links).